

Nr 534.

Av herr **Hansson** i Önnarp m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 151, angående riktlinjerna för den framtida nykterhetspolitiken m. m.*

Nykterhetskommittén underkände i princip restriktionssystemet som ett medel i den moderna nykterhetsvårdens tjänst. Endast sådana restriktioner, som har en klart nykterhetsfrämjande verkan, bör enligt nykterhetskommittén behållas eller uppställas. Vi delar denna uppfattning och vill understryka, att restriktionerna, om de icke skall förfela sitt syfte, måste vara av den beskaffenheten, att de finner resonans i folkets uppfattning.

Enligt nu gällande författningsbestämmelser får spritdrycker utskänkas från klockan 12 på dagen. I Kungl. Maj:ts proposition nr 151 angående riktlinjerna för den framtida nykterhetspolitiken m. m. föreslås i 47 § i förslaget till rusdrycksförsäljningsförordning, att spritdrycker och starköl ej må utskänkas före klockan 16. Å sön- och helgdag samt dag före sön- och helgdag skulle dock utskänkningen få börja klockan 14. Vin skulle få utskänkas från klockan 12.

De nuvarande utskänkingsrestriktionerna har, såsom nykterhetskommittén framhållit, tillkommit som en följd av motbokssystemet i syfte att förhindra en alltför omfattande "kompletteringssupning". Vi anser det dock nödvändigt, att vissa restriktioner för utskänkningen bibehållas, även om utminuteringskontrollen avskaffas. Men dessa restriktioner måste, såsom departementschefen framhåller i propositionen, vara klart motiverade och lätta att tillämpa. Ett villkor bör också vara, att efterlevnaden skall kunna kontrolleras effektivt. Den föreslagna framflyttningen av tiden för spritutskänkningen från klockan 12 till klockan 16 resp. klockan 14 synes oss emellertid inte fylla dessa anspråk och kan enligt vår uppfattning icke gagna det avsedda nykterhetspolitiska syftet.

Vi delar departementschefens och nykterhetskommitténs uppfattning, att arbetsdagen bör vara spritfri. Sprit och arbete hör ej samman. De bestämmelser, som i detta syfte föreslagits i propositionen, synes oss emellertid få anmärkningsvärda konsekvenser utanför denna målsättning. Den föreslagna framflyttningen av utskänkningstiden torde framför allt drabba turister och andra resande, vilka får svårt att förstå det berättigade i ett sådant stadgande. Det kan också ifrågasättas, om det är motiverat att kringgårdas de representationsluncher, som är vanliga inom

affärslivet, med sådana restriktioner. Det bör också — såsom skett i en del remissyttranden — understrykas, att stora arbetargrupper har skift- och nattarbete, varför ifrågavarande restriktioner för deras vidkommande förfelar sitt syfte. Å andra sidan torde man kunna konstatera, att den arbetande befolkningen inte i någon större utsträckning frekventerar spritrestaurangerna under lunchtid.

Nykterhetskommittén har uttalat, att utskänkningen innebär en offentlig konsumtion, som på ett helt annat sätt än utminuterings återverkar på den allmänna ordningen. Kommittén har vidare framhållit, att utskänkningen ger upphov till förhållandevis större andel av fylleriet än utminuterings. Departementschefen har instämt häri. Dessa synpunkter är emellertid enligt vår uppfattning representativa endast för förhållandena under det nu gällande systemet. Då utminuteringskontrollen avskaffas och allmänheten sålunda kan köpa den billigare utminuterings-sprit i betydande kvantiteter, riskerar man att följderna av de föreslagna restriktionerna blir, att spritkonsumtionen i större utsträckning förskjutes till s. k. portsuperi. Detta torde i synnerhet gälla beträffande spritmissbrukare. En sådan utveckling medför enligt vår uppfattning försämrade möjligheter till kontroll över spritkonsumtionen. Det torde inte kunna bestridas, att utskänkningen ger betydligt bättre möjligheter till kontroll än utminuterings. Restauratören har ju, såsom departementschefen i likhet med nykterhetskommittén understrukit, självfallet att tillse, att de utskänkta kvantiteterna icke blir för stora.

Ur nykterhetspolitisk synpunkt bör det understrykas, att spritkonsumtion under lunchtid icke kan sägas medföra så stora problem för samhället som den spritkonsumtion, som äger rum vid senare klockslag på dagen. Det torde vara spritkonsumtionen under den senare delen av dygnet, som oftast är anledningen till fylleriförseelser och den största risken för trafiken.

Följden av motbokssystemets avskaffande kan bland annat väntas bli, att utskänkningen icke i så stor utsträckning som tidigare kommer att utnyttjas i direkt berusningssyfte. Det kan då inte anses motiverat att i det avseende, som i propositionen föreslagits, skärpa utskänkingsrestriktionerna.

Det synes oss vara mycket svårt att få allmänheten att förstå, att den inte skall kunna få konsumera spritdrycker å restaurang före klockan 16, när den från klockan 9 på morgonen i utminuteringsaffärerna kan inköpa spritdrycker utan restriktioner. Under sådana förhållanden torde icke de föreslagna utskänkingsrestriktionerna kunna vinna resonans i folkmeningen, utan de måste tvärtom bli svåra irritationsmoment. En sådan utformning måste locka till försök att kringgå de impopulära ut-

skänkingsrestriktionerna. Mindre nogräknade restauranger torde då icke hålla så strängt på föreskrifterna. Den särskilda kontrollorganisationen kan inte förväntas bli någon populär institution, och det kan ifrågasättas, om den icke skulle ställas inför en kontrolluppgift, som kommer att bjuda oöverstigliga hinder.

Målsättningen måste enligt vår uppfattning vara, att arbetsdagen skall vara spritfri. Men detta mål kan icke nås genom restriktioner, som inte har stöd av folkmeningen. Sådana restriktioner är enligt vår mening icke nykterhetsfrämjande.

De måste tvärtom motverka sitt syfte. Den enda möjligheten att vinna bättre förståelse för syftet är en förbättrad nykterhetsupplysning.

Den nuvarande ordningen, att spritdrycksutskänkningen får börja klockan 12, kan sägas ha stöd i folkets uppfattning. Då någon bärande motivering för en ändring i detta avseende icke förebragts, bör denna ordning få gälla även i fortsättningen.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 151 måtte besluta, att spritdrycker och starköl liksom vin må under vardagar utskänkas från klockan 12, samt att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till härför erforderlig författningstext.

Stockholm den 10 mars 1954.

Stig Hansson
i Önnarp.

Holger Adolfsson.

Sven Persson
i Appuna.

Gunnar Ericsson
i Näs.

Olof Andersson,
Malmö.

Karl Bergström.

Karl Ward.
